

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1045/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Манић, адвокат из ..., против туженог Дом здравља „Панчево“ из Панчева, чији је пуномоћник Александра Смилевски, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3263/22 од 17.10.2022. године, у седници која је одржана дана 17.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3263/22 од 17.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 426/21 од 06.07.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле, па је тужени обавезан да тужилци по основу неисплаћених трошкова за исхрану у току рада за период од маја 2018. године закључно са априлом 2021. године, исплати појединачно опредељене месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког тог износа, до исплате, све ближе наведено у том ставу и на име неисплаћених трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за исти период појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког тог износа до исплате, све ближе опредељено у том ставу. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилци надокнади трошкове поступка у износу од 86.170,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж1 3263/22 од 17.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Панчеву П1 426/21 од 06.07.2022. године у ставу првом изреке, па је одбио тужбени захтев тужиле да се обавезе тужени да тужилци надокнади трошкове за исхрану у току рада и трошкове за коришћење годишњег

одмора за период од маја 2018. године закључно са априлом 2021. године, са затезном каматом на сваки појединачни износ као неоснован. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Основног суда у Панчеву П1 426/21 од 06.07.2022. године и одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 86.170,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате и обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове поступка у износу од 54.100,00 динара, а изнад досуђеног износа одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова првостепеног поступка. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове поступка по жалби у износу од 44.400,00 динара, а изнад досуђеног износа одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, не представља разлог за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била запослена код тужене на пословима ... са утврђеним коефицијентом за обрачун плате од 6,83. У том периоду тужени је тужиљи обрачунавао и исплаћивао зараду тако што је основицу коју обављује Влада Републике Србије множио коефицијентом радног места, па је на тако утврђену зараду додавао 0,4% на бруто зараду за сваку навршену годину радног стажа. Висина потраживања утврђена је вештачењем на основу присуства на раду тужиље и параметара за минималне трошкове (топли оброк 250,00 динара бруто/дневно и регрес 1/12 минималне зараде у Републици Србији), а према параметрима из важећег Колективног уговора у Републици Србији.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиље усвојио и туженог обавезао да јој исплати тражене накнаде у износима утврђеним вештачењем. По мишљењу првостепеног суда, иако се зараде у здравственим установама обрачунавају и исплаћују у складу са Законом о раду и Законом о платама у државним органима и јавним службама и Законом о запосленима у јавним службама, као посебним законима, те да је чланом 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент садржи додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, поменути трошкови нису били урачунати у коефицијент, с обзиром да висина трошкова мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом

износу, због чега је тужени дужан да тужиљи потраживане трошкове исплати у износу утврђеним вештачењем.

Другостепени суд је становишта да су ове накнаде у складу са одредбом члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама тужиљи биле урачунате у коефицијент и исплаћене кроз плату. Из наведених разлога, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве тужиље, као неосноване.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. тог закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе, који се примењује на запослене у здравственим установама.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са тим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да

запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регреса за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

У конкретном случају, тужила је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме и Закона о раду. Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је основач Република Србија, аутонома покрајина и јединица локалне самоуправе није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, као *lex specialis*, произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиле не припада право на накнаду потраживаних трошкова, па чињеница да је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада по оцени Врховног суда је без утицаја на другачију одлуку, јер она не активира права из Закона о раду, као општег закона.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**